

VÁROSATYÁK, VÁROSANYÁK ÉS VÁROSI GYERMEKEK.

I

Írta: MELLERNÉ-MISKOLCZY EUGÉNIA.

A gyermekért, a jövőndő nemzedékekért való gondoskodás valóságos fokmérője lett a népek kultúrájának, mióta természet, és társadalomtudományok terjesztik azt a tudatot, hogy minden becsületes törekvés a fejlődés szolgálatában áll és a fejlődést legeredményesebben a jövőndő nemzedékek sikeres védelme szolgálja.

Mindjobban felismerjük, hogy a gyermeknevelésben törekednünk kell mentül több kapcsolatot keresni a természettel és e megismerés súlyát növelte az orvosok intő szava, mely pusztító kórok csíráját a gyermekek természetellenes életmódjában keresi. Siralmas az aggódo szülők helyzete, kik maradi iskoláknak kénytelenek átengedni csenevész gyermekeiket, hogy ott órák hosszán át elvont thcoriákkal nyomorítsák füledt levegőben, mozdulatlan-ságra kényszerítve azokat, kiknek örökös mozgás, sok levegő, az életnek, a természetnek szemléltető, közvetlen megismerése volna legegységlete.

Legrosszabb helyzete van e tekintetben természetesen a nagyvárosi gyermeknek s azok között is, a sajnálatra legméltóbbnak, a budapestinek, ki 4–5 órai ülve-taulás után is, kő- és téglatömegek rengetegében találja magát, Európának bár nem legnagyobb forgalmú, de leglármasabb, legfegyelmetlenebb városában. És sehol egy nyugodt zug, hol a szabadban megpihenhetne, puha pázsit, hol leheverhetne, homokdomb, melyen elbábrálhatna, tornaeszköz, melyen k(nyújtózhatna, szabad tér, hol lapdázhatna, mert tenyérnyi, félig beépített sétatereink nem gyermekeinknek készültek.

Nincs a világnak városa, melyben oly kevésse gondoskodtak volna a városrendezés alkalmából a gyermek szükségleteiről és hol boldogtalan csemetéink annyi zaklatásnak volnának kitéve, mint nálunk Budapesten.

Igen nagyra vagyunk Budapest gyönyörű természeti fekvésével, de élni vele nem tudunk. Olcsó és jó közlekedés híján a legnépesebb családok is kénytelenek a város teljesen beépített belterületén lakni. Képzeljünk el családanyát, aki, mondjuk a körutak tájékáról indul el három apró gyermekkel. Hová menjen? A Liget, a Múzeumkert, az Erzsébet-tér egyformán távol esnek. Közlekedési eszközt használni a kicsinyekkel nem tanácsos, de egy-kétszer napjában költséges is. Eltipegnek hát a szegény apró lábcskák nagynehezen a Múzeum-kertbe, hol az ülőhelyért fizetni kell, lapdázni, karikázni azonban tilos. És jaj a szerencsétlen anyának, ha a baba egy óvatlan percben pálcikájával gyűszűnyi lyukat fúr az út talajába. Rőgtön ott terem az ör a gyermeket sírásra fakasztva, arcpírítón megszúrdja az anyát, ki még örülhet, ha birságolás nélkül szabadul. S ez így van mindenütt. Az V. kerületben aránylag legtöbb a sétatér, díszter, de mindegyik érintetlenségét őrzí egy-egy elaggott epés Ór, ki – tisztelet a kivételnek – zaklatja a gyermeket és kíséretét, amennyire és valahányszor csak lehetséges. A IV. és V. kerületi lakosság gyermekeinek sincsen egyetlen lapdázó helye sem. Gyarló efrm ait sem tudja felfogni, hogy öntözés ürügye alatt, miért kell a legforgalmasabb időben, a déli és alkonyati órákban elkergetni a közönséget, tengerré árasz-

tani a gyalogutakat, pocsékká, órákra hasznavehetetlenné áztatni az ülőhelyeket. Nem lehetne azokat más időben portalanítani, függetlenül a kertészeti munkáktól?

Repeső örömmel néztük a Városliget eddig poros nagy területének parkozását. Mily gyönyörű mulató, játszóhelye lesz itt gyermekeinknek, gondoltuk. Mikor készen voltak a rendezéssel, felállítottak fenyegető táblákat, melyeken mindenkinek tudtára adatik, hogy a gyepre lépni tilos, tilos a labdázás is, kivéve az erre kijelölt helyeket. Elindultunk hát az erre kijelölt helyeket megkeresni« De felfedező utunk eredménytelen maradt és így mihamarabb alkalmat adtunk egy örnek, hogy kihágáson kapjon rajta bennünket. Tőle és későbbi tapasztalatainkból tudtuk meg, hogy e „kijelölés” teljesen az egyes örök önkényére van bízva.

Jérôme K, Jérôme egy pajkosan víg könyvében mulat a német rendőrállamon, hol minden fűszálat egy pickelhaubés óriás őriz és még a kutya is oly fegyelmezett, hogy világért sem lépne a bekerített pázsitra. Elszörnyűködik a lakosság ily fokú bamba türelmén. Kár, hogy nem jött hozzánk Jérôme, milyen bohó könyvvel gazdagodott volna az irodalom! Mert Németországban, (hol a legkisebb állomáson is hideg és meleg paszteurizált gyermektejjel gondoskodnak a kiskorú utasokról) láttam, hogy nincs park, liget, sétatér, amelynek játszóhelye, homokdombja, tornaeszköze nem volna. Öröm nézni, amint a kis német fiúk, lányok nekipirultan ellepik a nyújtót, póznákat, korlátokat és a sok alkalomszülte gyakorlat mily ügyességet, izomerőt fejleszt bennük.

Tiszta naivság volna tőlünk megemlékezni a gyönyörű angol parkokról, hol a pázsiton gyermekek hevernek, hölgyek húzzák végig uszályukat, székek vannak elhelyezve pihenőül, kis angol fiúk, leányok vágatnak el lobogó hajjal ponyjukon, népgyűlések folynak. A Hyde Park Serpentineje előtti póznán harangszóra megjelenik az intő zászló szemérmes ladiék figyelmeztetésére és ujjongó fiúk vetik le egy pillanat alatt ruhájukat és bukfenceznek bele a medence kristálytiszta vizébe. A hágai Buschban, a brüsszeli grand parkban mindenütt az emberé, a gyereké a pázsit, nem úgy, mint nálunk, ahol a pázsit kizárólag a kihágókat vadászó öröké és rendőré. Ami várkertünk bejáratánál – benn templomi csend honol – elszednek a gyermekektől minden játékszert; a párisi Tuillériák taván boldog rikoctozással igazítja az arasznyi francia admirális az ő kötélén vonszolt Dreadnoughtját.

De mikor lesz nekünk ennyi szabadságunk? Az uralkodó demokrata városatyák mosolyogva lesajnálják a feministákat, akik az egyrészt rosszakaratú, másrészt értelmetlen városi gazdálkodással elégedetlenkedve azon iparkodnak, hogy anyai, háziasszonyi belátást, tapasztalatokat vigyenek bele a korrup, a személyi és klikkérekekkel megrontott városházába. A nők és a gyermekek várhatnak. Hiszen ők, az uralkodók is csak ilyen állapotok mellett nevelkedtek és mégis diktátorai lettek a városnak* Miért legyen a gyermekeknek náluknál jobb dolguk?